

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Оксана Лапа,

кандидат педагогічних наук, завідувач
лабораторії науково-методичного супроводу підготовки
фахівців у коледжах і технікумах,
Інститут професійної освіти НАПН України,
<http://orcid.org/0000-0002-0964-7674>

Анотація. Психологічні аспекти процесу оцінювання якості підготовки фахівців у закладах передвищої освіти в умовах воєнного часу повинні стати важливим елементом адаптації, стабілізації психічних станів і соціалізації здобувачів освіти.

Ключові слова: фахова передвища освіта, оцінювання, воєнний стан, здобувачі освіти, психологічні аспекти оцінювання.

PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF EVALUATION OF QUALITY OF TRAINING OF SPECIALISTS IN INSTITUTIONS OF PROFESSIONAL PREVIOUS EDUCATION IN TODAY'S CONDITIONS

Oksana Lapa,

candidate of pedagogical sciences, head of
laboratory of scientific and methodological support of training
specialists in colleges and technical schools,
Institute of Vocational Education
of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine,

Abstract. Psychological aspects of the process of assessing the quality of training in professional previous institutions in wartime should be an important element of adaptation, stabilization of mental states and socialization of students.

Keywords: professional previous education, assessment, martial law, applicants, psychological aspects of assessment.

Війна в Україні привела до кардинальних змін і трансформацій нашого суспільства, особливо торкнувшись освітньої сфери. Значна кількість закладів освіти була зруйнована, певна кількість залишилася на тимчасово окупованих територіях, деякі заклади і учасники освітнього процесу вимушено перемістилися в межах України або за кордон (Освітній омбудсмен України, 2022).

Нова ситуація спонукала уряд, громадянське суспільство, керівників і освітян шукати оптимальні рішення для успішного продовження навчання, зокрема акцентуючи на збереженні якості підготовки фахівців у закладах передвищої освіти. На середину травня 2022 року заклади фахової передвищої освіти усіх областей продовжують здійснювати освітній процес дистанційно та за змішаною формою у регіонах, де безпекова ситуація може контролюватися українським урядом.

Як зазначив міністр освіти України Сергій Шкарлет, «наша головна мета – створення безпечного освітнього середовища для організації здобуття освіти в умовах воєнного стану. Вдячний керівникам закладів освіти, які в найкоротші терміни доклали максимум зусиль, аби здобувачі освіти та колективи продовжували освітній процес у більш безпечних місцях» (Шкарлет С., 2022).

Виходячи з аналізу сучасного освітнього середовища, нами було визначено основні актуальні умови підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти в умовах сьогодення, а саме:

- надзвичайна нестійкість і невизначеність соціального та економічного середовища в умовах війни;
- нестабільний ринок праці;
- порушення умов соціалізації особистості;
- різке падіння життєвого рівня українського суспільства;
- погіршення психофізіологічного стану учасників освітнього процесу;
- кардинальна зміна умов освітнього процесу, зокрема підготовки та проведення зовнішнього незалежного оцінювання та роботи державних атестаційних комісій.

Відповідно до наказу МОН від 01.04.2022 року № 290 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань завершення 2021/2022 навчального року», семестрове оцінювання за II семестр, у залежності від ситуації, може здійснюватися за результатами:

- тематичного оцінювання;
- поточного оцінювання, отриманого учнями під час очного, змішаного і дистанційного навчання;
- підсумкового оцінювання за II семестр, яке може здійснюватися у вигляді письмової контрольної роботи, онлайн тестування, діагностичної роботи, усної співбесіди тощо (Наказ МОН України №290, 2022).

Незважаючи на велике значення якості підготовки фахівців у закладах передвищої освіти, вважаємо за потрібне у сучасних умовах зацентруватися на збереженні психічного та морального здоров'я здобувачів освіти. У цьому можуть допомогти методи і процедури оцінювання як система інструментів, що має *надзвичайно важливі особливості – стабільність і передбачуваність*, які надзвичайно актуальні для покращення психофізіологічного стану учасників освітнього процесу.

Знайомі підліткам і молоді інструменти оцінювання знань, умінь, навичок, які застосовувалися ще за довоєнного часу, мають у своїй основі чіткі і зрозумілі вимоги; дозволяють досягати і перевершувати певні результати; дають змогу здобувачам освіти показати свої досягнення різними способами та заохочують їх апробувати моделі поведінки без ризику для життя; розвивають позитивне ставлення до самого себе, впевненість у власних здібностях і можливостях. Таким чином, оцінювання у закладах фахової передвищої освіти сприяє: збереженню психофізичного здоров'я, поваги до себе, самозадоволення, прагнення розширювати свої навчальні і

професійні здобутки; умінню самостійно оцінювати результати власної навчальної діяльності; формуванню внутрішньої мотивації в навчанні та адекватної самооцінки. Успішними психотерапевтичними інструментами у нинішній ситуації можуть стати рольові ігри і моделювання, спостереження, дебати, презентації, проєкти та інші творчі методи.

Резюмуючи, зазначимо, що психологічні аспекти процесу оцінювання якості підготовки фахівців у закладах передвищої освіти мають усі можливості стати важливим елементом адаптації, стабілізації психічних станів і соціалізації здобувачів освіти в умовах воєнного часу.

Список використаних джерел:

Наказ МОН України № 290 від 01.04.22 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань завершення 2021/2022 навчального року» (2022). URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/sergij-shkarlet-rozpoviv-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu-u-zakladah-osviti>

Освітній омбудсмен України (2022). Українські діти потребують психологічної допомоги URL: <https://eo.gov.ua/ukrainski-dity-potrebuiut-psykholohichnoi-dopomohy/2022/05/10/>

Сергій Шкарлет розповів про організацію освітнього процесу у закладах освіти, (2022). URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/sergij-shkarlet-rozpoviv-pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu-u-zakladah-osviti>